

Vlaams
Parlement

ingediend op **540** (2015-2016) – Nr. 3
23 november 2015 (2015-2016)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering en Stedenbeleid
uitgebracht door Sofie Joosen

over het eindverslag
van de paritaire commissie decentralisatie –
sectorale conclusies Ruimte en Leefmilieu
en Vrije Tijd

Samenstelling van de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid:

Voorzitter: Mercedes Van Volcem.

Vaste leden:

Sofie Joosen, Bert Maertens, Marius Meremans, Willy Segers, Nadia Sminate, Peter Wouters;
Bart Dochy, Michel Doomst, Ward Kennes, Koen Van den Heuvel;
Marnic De Meulemeester, Mercedes Van Volcem;
Kurt De Loor, Els Robeyns;
Ingrid Pira.

Plaatsvervangers:

Björn Anseeuw, Vera Celis, Jan Hofkens, Lies Jans, Kris Van Dijck, Karim Van Overmeire;
Caroline Bastiaens, Jan Durnez, Martine Fournier, Joris Poschet;
Lydia Peeters, Bart Somers;
Yasmine Kherbache, Bruno Tobback;
Bart Caron.

Toegevoegde leden:

Chris Janssens;
Christian Van Eyken.

Documenten in het dossier:

540 (2015-2016) – Nr. 1 en 2: Verslagen van de gedachtewisseling

INHOUD

I.	Sectorale conclusies inzake Ruimte en Leefmilieu	4
1.	Toelichting door Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw	4
2.	Vragen en opmerkingen van de commissieleden	5
3.	Antwoorden van minister Joke Schauvliege	6
4.	Replieken van de commissieleden	7
II.	Sectorale conclusies Vrije Tijd	7
1.	Toelichting door Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel	7
2.	Vragen en opmerkingen van de commissieleden	8
3.	Antwoorden van minister Sven Gatz	9
	Gebruikte afkortingen	11

De Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid besprak op 10 november 2015 het eindverslag van de paritaire commissie decentralisatie. De bespreking had betrekking op de sectorale conclusies inzake Ruimte en Leefmilieu en Vrije Tijd.

I. Sectorale conclusies inzake Ruimte en Leefmilieu

1. Toelichting door Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw

Minister *Joke Schauvliege* stelt dat inzake Ruimte en Leefmilieu de lokale besturen minder betutteling, werklast en procedures vragen. Zij willen duurzame, up-to-date en goed doordachte regelgeving, die uitgaat van maturiteit en subsidiariteit. De minister ziet wel enige tegenstrijdigheid in het gelijktijdige pleidooi voor decretale rust en voor vereenvoudiging en afschaffing.

De werkgroep bereikte na de bespreking van 26 fiches een akkoord over een grotere beleidsruimte voor de lokale besturen, bestuurlijke vereenvoudiging en een duidelijke rolverdeling tussen bestuursniveaus.

De minister overloopt de verschillende elementen ervan:

- schrapping van onnuttige advisering door de gewestelijke overheid;
- afschaffing van het bindende gedeelte van de structuurplanning;
- schrapping van de tijdshorizon van de structuurplanning;
- de conceptnota over onteigeningen van 9 januari 2015, opgesteld volgens het subsidiariteitsprincipe en met garanties voor verder overleg;
- het behoud van de projectvergadering;
- de actualisering van de reclameregelgeving;
- de evolutie naar een geïntegreerde omgevingsplanning;
- de creatie van de mogelijkheid voor gemeenten om tussen te komen indien een inwoner procedeert namens een gemeente aangaande milieumaatregelen;
- een vereenvoudigde en versnelde procedure voor de afschaffing van verouderde plannen;
- herbekijken van het systeem van planbaten en planschade, waarbij het door de gemeenten ervaren onevenwicht tussen de hoge planschade en lage planbatenheffing wordt geobjectiveerd. Ook de wijze waarop VLABEL heffingsplichtigen aanschrijft, wordt tegen het licht gehouden;
- onderzoek van en overleg over het rioolbeleid en toekennen van subsidies: de verlenging van de termijn in het afrekeningsdossier, de mogelijkheid om opnieuw te onderhandelen over de programmering van projecten, en om de vastlegging van middelen te koppelen aan de definitieve in de plaats van de principiële goedkeuring, en de administratieve vereenvoudiging van het subsidiebesluit;
- vergroten van de mogelijkheden voor de gemeenten in het kader van de effectieve handhaving en grachtenbeheer;
- optimalisatie van aantal en soorten containerparken, het aantal containers volgens het inwonersaantal en de minimale openingsuren;
- de overname door de stad Antwerpen van de bevoegdheid inzake planmatig toezicht op de milieuwetgeving voor klasse 2-bedrijven;
- afbouw van de advisering in het natuurbeleid, met name de stopzetting ervan voor acuut gevaarlijke bomen, de kapmachtigingen en de afschaffing van de goedkeuring bij het vervreemden van onroerende goederen die vallen onder het Bosdecreet.

De stand van zaken van het implementatietraject vindt men in de fiches. Wat Ruimtelijke Ordening betreft, wordt alles ook opgenomen in de herziening van de VCRO, die dit jaar nog wordt voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

De werkgroep erkende ook dat bestuurskracht een belangrijke voorwaarde is om over te kunnen gaan naar meer autonomie en verantwoordelijkheid voor de lokale besturen. Dit leidde in de werkgroep tot een vraag om differentiatie. Zo kon geen algemeen akkoord worden bereikt inzake het overnemen van de bevoegdheid inzake planmatig toezicht op de milieuwetgeving voor klasse 2-bedrijven, maar was de stad Antwerpen wel bereid om deze bevoegdheid reeds over te nemen.

In de transitie naar het beleidsdomein Omgeving worden de principes van decentralisatie en subsidiariteit meegenomen, evenals de sturende en kennisondersteunende rol van de gewestelijke overheid. In de vernieuwing van het instrumentarium wordt gemikt op afstemming en efficiëntiewinst.

Geen akkoord werd bereikt over het georganiseerd administratief beroep bij de deputatie, noch over de klassering van bevoegdheden in de omgevingsvergunning. Wel werd verder overleg met VVSG en VVP afgesproken.

2. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

Ingrid Pira onderstreept de draagwijdte van het belangrijke document voor de toekomst van de Ruimtelijke Ordening. Zij vraagt aandacht voor het punt waarop verminderde betutteling overgaat in deregulering, zeker in gevallen waarin gemeenten rechter en partij zijn.

De spreker wijst vervolgens op de mogelijkheid van maatwerk, die de gemeenten wensen om de vergunningsplicht voor door de Vlaamse overheid vrijgestelde handelingen weer te kunnen invoeren. Waarom weigert de minister dat toe te staan? Diezelfde vraag heeft zij over de tweede vorm van maatwerk die de gemeenten vragen, namelijk de afschaffing of beperking van de bevoegdheden van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid, opdat men niet elke herstellordering voor eensluidend advies hoeft voor te leggen.

De fractie van *Bruno Tobback* is ervoor te vinden dat men werk maakt van gemeentelijke bestuurskracht en autonomie. Vraag is echter of alle gemeenten in staat zijn de verantwoordelijkheid voor omgevingsplanning op te nemen, en zo ja, of ze dan daarvoor de nodige autonomie krijgen. Hem bereiken berichten dat pogingen daartoe van gemeenten doorkruist worden door een haaks daarop staand beleid van de bestendige deputatie. Dat raakt bekend bij de aanvragers van vergunningen, die op voorhand weten dat hun aanvraag na gemeentelijke weigering toch zal goedgekeurd worden op provinciaal niveau. Hij wil cijfers over het aantal en de aard van die gevallen in elke provincie. Wat ambieert de minister op dit vlak?

Marnic De Meulemeester noemt de verlichting zeer positief, al blijven anomalieën bestaan zoals het bindend advies van Onroerend Erfgoed bij stedenbouwkundige vergunningen. Kan het niet omgevormd worden tot een gewoon advies? Wat is het standpunt van de minister?

Bart Nevens meent dat wat voorgesteld wordt, in lijn is met het regeerakkoord, want het geeft vertrouwen en autonomie aan de gemeenten, vermindert de administratieve last en verhoogt de klantvriendelijkheid. Ook de methode van de oefening om alle niveaus te betrekken, waardeert hij. Uiteindelijk zullen regering en parlement nog wel knopen moeten doorhakken. Het lid merkt op dat het werk al enige tijd aan de gang is en wijst daarbij op de voorbereiding van de invoering

van de omgevingsvergunning in 2016. Hij vraagt dat een en ander werkbaar blijft voor alle besturen en vindt het terecht dat een stad als Antwerpen, die meer uitdagingen aankan, voorsprong neemt.

Zijn fractie vindt wel dat fiche 3 en 4 over de gemeentelijke structuurplannen beter omvattend geregeld worden in de overgang naar het BRV, net als de lovenswaardige vereenvoudigde procedure voor de afschaffing van verouderde plannen. De spreker wijst ook op de wens van de gemeenten om relatief snel werk te maken van de uitvoering van de conceptnota harmonisering compenserende vergoedingen. Het bestaande, onevenwichtige systeem moet dringend worden bijgestuurd. Tot slot vraagt hij meer details over het akkoord over de containerparken in fiche 21.

Mercedes Van Volcem is er geen voorstander van om de vrijstelling van meldingen aan de lokale overheid over te laten, want dan zou die de administratieve vereenvoudiging opnieuw kunnen verstrengen. Verder moet voor de aanvrager van een bouwvergunning de hogere beroepsmogelijkheid blijven bestaan. Voor de Vlaming, die nu eenmaal met een baksteen in de maag is geboren, is het immers belangrijk zijn bouwdoom te realiseren en soms botst hij, om een of andere reden, op tegenstand van zijn buurman of lokaal bestuur. Zij meent dat politieke kleuren een rol kunnen spelen bij die beslissingen.

Anderzijds is het lid wel tegen de mogelijkheid dat de deputatie in beroep gaat tegen een RUP dat door de gemeenteraad is goedgekeurd. Zij vindt het in het algemeen niet kunnen dat men zich zo gemakkelijk tot de Raad voor Vergunningsbetwistingen kan wenden, door de eenvoudige betaling van een rolrecht en zonder dat men een rechtsplegingsvergoeding hoeft te betalen. Op die manier kan een kennelijk ongegrond beroep een procedure toch drie jaar stilleggen. Zij vraagt een oplossing.

Bruno Tobback legt uit dat hij niet tegen de beroepsmogelijkheid heeft gepleit. Hij wees er alleen op dat een correct – en niet politiek – gemotiveerde weigering in de praktijk soms botst op een hoger bestuur, dat daarvoor helemaal geen omgevingsmotivering geeft, waardoor steeds meer gemeentebesturen naar de Raad van State stappen. Niet alleen de aanvrager is een klant van de overheid, maar ook zijn buurman. De taak van Ruimtelijke Ordening is niet om zoveel mogelijk vergunningen toe te kennen, maar om een omgevingsbeleid te voeren.

3. Antwoorden van minister Joke Schauvliege

Minister *Joke Schauvliege* antwoordt dat de regering ervoor koos de vrijstellingsplicht in te voeren en zij wil niet dat die systematisch door gemeentebesturen wordt uitgehold. Het is ook niet transparant als overal andere regels bestaan. In het akkoord zit een beperkte mogelijkheid tot afwijking en dat is volgens haar de gulden middenweg.

De minister erkent dat het beroep bij de bestendige deputatie frustrerend kan zijn, maar anderzijds is er ook vraag naar een tweede kans. Het Verdrag van Aarhus staat niet toe om bestaande beroepsmogelijkheden zomaar af te schaffen. De tweede uitspraak is een algemeen principe in de Vlaamse procedures. De minister wijst erop dat de gemeente haar visie kan vastleggen in een stedenbouwkundige verordening en daarover afspraken kan maken met de deputatie. Dat werkt volgens haar zeer goed op het terrein. Misschien moet die goede praktijk beter bekendgemaakt worden.

Zij belooft na te gaan of er gegevens beschikbaar zijn over het aantal beroepsprocedures per provincie.

Veel bindende adviezen zijn al afgeschaft. Er werd afgesproken om een lijst op te stellen van wat nog bestaat en die mee te nemen in de herziening van de VCRO. Over Onroerend Erfgoed is er nog discussie.

Dat een en ander wordt opgenomen in het BRV, acht de minister evident. Van het Instrumentendecreet wordt verder werk gemaakt, zoals aangekondigd in de beleidsbrief. Grotere vrijheid voor lokale besturen inzake containerparken wordt opgenomen in het nieuwe uitvoeringsplan voor huishoudelijke afvalstoffen. De suggestie om de drempel van de Raad voor Vergunningsbetwistingen te verhogen, zal zij meenemen in de verdere besprekingen. De Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid wil zij behouden voor een overzicht, voor kwaliteit en uniformiteit, en om prioriteiten te kunnen stellen.

4. Replieken van de commissieleden

Ingrid Pira repliceert dat het Vergunningenbesluit in de praktijk creatief wordt geïnterpreteerd. Het is verder raar om te pleiten voor gemeentelijke autonomie en vervolgens maatwerk een uitholling te noemen. Zij is niet tegen een realistische omgang met vrijstellingen, maar men moet erover waken dat het niet de andere kant op gaat.

Bart Nevens is het eens met Bruno Tobback over de beroepsvergunning. Hij pleitte niet voor afschaffing, maar voor een verschil tussen beroep tegen een procedurefout enerzijds en tegen een andere beleidsvisie anderzijds. Het is frustrerend voor de lokale besturen als zij een bepaalde visie op ruimtelijke ordening hebben, maar moeten vaststellen dat de deputatie een compleet andere weg inslaat.

Het stoort hem dat de voorzitter doet alsof het om politieke kleuren en niet om visie gaat. Vandaag is de realiteit in de lokale besturen anders. Er zijn GECORO's, er is ruime inspraak mogelijk. Het gaat ook om meer dan ruimtelijke ordening. Ook mobiliteit en waterhuishouding bijvoorbeeld spelen een rol. Het is zeer frustrerend als de deputatie met één pennentrek een uitgewerkte lokale visie onderuithaalt, waarna die belastinggeld moet inzetten voor een dure procedure bij een hogere instantie.

Mercedes Van Volcem blijft bij haar standpunt. Volgens haar gaan veel gemeenten in tegen het advies van de ambtenaar. Dan is het logisch dat de mensen in beroep kunnen gaan en dat de deputatie goedkeurt als er een positief advies is van de provinciaal ambtenaar.

Bart Nevens kent evenveel voorbeelden van deputaties die zelfs zonder enige argumentatie tegen het advies van hun ambtenaar ingaan.

II. Sectorale conclusies Vrije Tijd

1. Toelichting door Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel

Minister *Sven Gatz* zegt dat zijn presentatie is doorgesproken met het kabinet van minister Muyters, omdat ook Sport deel uitmaakt van Vrije Tijd. Hij verwijst vooreerst naar het regeerakkoord en de overheveling van de sectorsubsidies voor jeugd, cultuur en sport naar het Gemeentefonds.

De focus van de werkgroep Vrije Tijd was om een (ver)nieuw(d)e relatie tussen lokale en Vlaamse overheid tot stand te brengen. Voor beide besturen is een slagkrachtige verbinding nodig waarin de informatie- en monitoringsbehoefte

vorm krijgt en er een evenwicht is tussen informatiebehoefte en het respect voor de autonome beleidsruimte, zonder dat daarbij wordt geëvolueerd van plan- naar rapporteringslast.

In de werkgroep werd afgesproken dat de Vlaamse overheid haar registratie- en monitoringbeleid uitbouwt en bijstuurt in overleg met de lokale besturen. Doel is een instrument te creëren dat voor beide partners relevante gegevens genereert, en wel volgens het MAGDA-principe. Aan de afspraken en principes van het akkoord wordt uitvoering gegeven in het project inzake lokale monitoring, waarin CJSM, Bloso en de VVSG betrokken zijn. Er zijn ook een aantal andere partners in de breedte. Het Stedenbeleid wordt betrokken omwille van het instrument van de Stadsmonitor, die als inspirerend voorbeeld kan dienen.

Als driedubbele doelstelling noemt de minister een inventaris van bestaande relevante data, een toekomstperspectief dat bestaat uit een lijst met indicatoren, inclusief een concrete planning over de timing en wijze waarop data verzameld worden, en een IT-actieplan. Essentieel is dat de lokale monitoring een antwoord biedt op lokale en Vlaamse monitoringsnoden en de breedte van het vrijetijdsveld, met inbegrip van cultuur, jeugd en sport, dekt.

De ontwikkeling van het toekomstscenario verloopt in drie fasen. In de eerste fase wordt binnen de administratie een inventaris opgemaakt, in de tweede fase wordt samen met de lokale besturen nagedacht over de ideale indicatorenset, die in de laatste fase inhoudelijk verder wordt uitgewerkt.

Wat de timing betreft, komen op 7 december 2015 de actoren Vrije Tijd aan bod. Op dat moment zal de inventaris van de beschikbare gegevens al een eind gevorderd zijn. Werkgroepen werken in het voorjaar 2016 aan een overeenkomst over de indicatoren. Tegen de zomer moet alles afgerond zijn en het (IT-)actieplan tegen de herfst. Vanaf 2017 is de lokale monitor operationeel.

Om een duurzaam instrument te creëren, is het zaak iedereen te overtuigen en dat vraagt tijd, besluit de minister. Een en ander wordt als hefboomproject ingebed in het Programma Radicaal Digitaal van de Vlaamse overheid, dat de communicatiestromen van de Vlaamse overheid volledig digitaliseert tegen 2020.

2. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

Bart Caron staat positief tegenover de intenties en is opgelucht dat de regering de monitoring van evoluties nog steeds aan de orde vindt. Het is goed dat de gemeenten geholpen worden om zich met elkaar te vergelijken inzake Vrije Tijd. Vraag is wel waar men vertrekt. Wat is de nulmeting?

Voorts dringt hij erop aan dat met steunpunten, belangenbehartigers en adviesraden ook wordt nagedacht over hoe men de inhoud van culturele voorzieningen ziet in de toekomst. Wat is bijvoorbeeld een goede openbare bibliotheek of een cultuurcentrum? Deze visievorming moet niet dwingend zijn, maar de cijfers moeten wel aangevuld worden met een inhoudelijk inspirerend verhaal.

De spreker vraagt daarnaast aandacht voor de burgerparticipatie, zonder evenwel te pleiten voor de oude vormen. Ook inzake cultuur en sport moet nagedacht worden over innovatieve modellen. Decentraliseren staat inspireren niet in de weg.

Tine Soens vraagt aandacht voor de gedifferentieerde aanpak op basis van bestuurskracht. Hoe groter de variatie tussen de gemeenten, hoe moeilijker de toezichtstaak van de gemeenten wordt op het vlak van kinderrechten bijvoor-

beeld en hoe lastiger de onderlinge vergelijking. Het Kinderrechtencommissariaat vraagt ook de uitbreiding van de Stadsmonitor naar alle gemeenten. Is de regering dat van plan? De Vlaamse Jeugdraad vraagt om de sector te betrekken bij de kwalitatieve monitoring. Het lid hoopt ook dat voldoende instrumenten overblijven om op te treden wanneer de resultaten uitblijven.

Michel Doomst ziet de vrijheid van invulling als een stap vooruit, maar hoe ziet de minister de huidige controleurs evolueren naar stimulerende ambtenaren?

Volgens *Bert Maertens* hebben niet alleen de gemeentebesturen voldoende maturiteit voor meer autonomie, maar ook de ambtenaren. Hij is het eens dat de overblijvende rol van de Vlaamse overheid vooral een stimulerende moet zijn. Vanuit Vlaanderen moeten kennisdeling en mogelijkheden tot benchmarking worden gestimuleerd.

De spreker waarschuwt wel dat na de afschaffing van de sectorale plannen en rapporten geen nieuwe meer mogen worden opgelegd, die dan de tijd voor het eigenlijke beleidswerk zouden opslorpen. Hij pleit voor blijvend, nauw overleg met de gemeenten, en waardeert de koppeling met het actieplan Vlaanderen Radicaal Digitaal. Zouden in dat verband de Vlaamse gegevens niet rechtstreeks kunnen geput worden uit de gemeentelijke softwaresystemen? Een koppeling met de Stadsmonitor vindt hij niet evident, maar misschien is het wel interessant om data te ontsluiten via de gemeentelijke profielschetsen, zodat gemeenten zich kunnen vergelijken met andere gemeenten die hetzelfde profiel hebben.

3. Antwoorden van minister Sven Gatz

Minister *Sven Gatz* vindt het vanzelfsprekend dat er de komende maanden een concreet antwoord komt over de nulmeting, die nu alleen nog maar bestaat voor Jeugd maar niet in andere domeinen. Wat de toekomstige positionering van cultuurcentra betreft, gaf hij enkele weken geleden al een eerste aanzet voor een visie samen met de VVC. Op de coachende en stimulerende rol van de overheid wil hij zeker verder ingaan in de commissie bevoegd voor Cultuur. Ook de hervorming van de provincies en de inkanteling van hun persoonsgebonden bevoegdheden raakt deze evolutie, wat ook nieuwe kansen biedt.

Hij treedt bij dat steunpunten een rol kunnen spelen in de kwalitatieve appreciatie. Het transformatieproces van controlerende naar coachende ambtenaren is aan de gang binnen de administratie.

Een gedifferentieerde aanpak is nodig, maar mag inderdaad niet leiden tot onvergelykbare gegevens. Met die gevoeligheden wordt rekening gehouden.

De Stadsmonitor is een ideaal maar diepgaander instrument: hij gaat over meerdere jaren en over veel meer dan Vrije Tijd. De minister ziet die monitor eerder als een kwaliteitsnorm. Hij streeft naar een lichtere vorm, die wel methodologisch correct is.

Over toekomstige evoluties spreekt hij zich nu niet uit. Eerste opdracht is alle gemeenten aan boord te krijgen met het inzicht dat zij hierbij te winnen hebben. De genoemde profielschetsen zijn een voorbeeld van bestaand materiaal dat kan geïntegreerd worden.

Mercedes VAN VOLCEM,
voorzitter

Sofie JOOSEN,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

Bloso	Agentschap voor de Bevordering van de Lichamelijke Ontwikkeling, de Sport en de Openluchtrecreatie
BRV	Beleidsplan Ruimte Vlaanderen
CJSM	Cultuur, Jeugd, Sport en Media (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
GECORO	Gemeentelijke Commissie voor Ruimtelijke Ordening
IT	informatietechnologie
MAGDA	maximale gegevensdeling tussen administraties
RUP	ruimtelijk uitvoeringsplan
VCRO	Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening
VLABEL	Vlaamse Belastingdienst
VVC	Vereniging Vlaamse Cultuur- en gemeenschapscentra vzw
VVP	Vereniging van de Vlaamse Provincies
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten